

ОД ВИЛИЈАМА ШЕКСПИРА ДО ЈОАКИМА ВУЈИЋА (6)

Улазнице, за које је највећи број гледалаца плаћао 1 пени, нису биле једини извор прихода позоришта. Будући да је позориште носило атрибут „краљевско“ припадала му је и значајна финансијска подршка двора. И већина других позоришта је имала своје мецене – „Глумачке дружине добијале су материјалну помоћ и моралну заштиту двора и лордова, усвојивши њихова имена и одећу: 'King's Men', 'Admiral's Men', 'Lord Chamberlain's Men' то су биле главне дружине Шекспировог доба...

Изглед Глоуб театра можемо поредити са изгледом свих осталих енглеских позоришта тог времена, што се може закључити и на основу његове недавно реконструисане грађевине. Чињеница је да је ово једно од најпознатијих позоришта кроз читаву историју, али се мора рећи да је оно то постало пре свега захваљујући околности да се његово постојање везује за највећег драмског писца у историји позоришта а не због тога што о њему можемо говорити као о организационом достигнућу у оквиру позоришне праксе. Но, ипак се не може пренебрећи чињеница да је Шекспирово драмско стваралаштво било у потпуности прилагођено како архитектури тог театра тако и начину његове организације и дневном извођењу представа на позорници без сценографије.

Драмска извођења овог позоришта почивала су на тексту који је морао премостити све сценске условности – „Леди Магбет која хода позорницом са упаљеном свећом по дану говори нам много више о мраку и ужасима ноћи неголи најбољи штимунг врсног дизајнера светла.“ Исто тако, глумачка интерпретација драмских текстова у овом позоришту морала је бити прилагођена публици од неколико хиљада гледалаца. Шекспир то кроз Хамлетове речи поручује глумцима – „Говорите тај текст, молим вас, као што сам га ја вама изговорио – да просто, клизи са језика. Јер ако будете извивали као што то чине многи наши глумци, онда бих ја своје стихове исто тако лако могао дати градском телалу да их он извикује. А немојте ни много тестерисати ваздух рукама – овако – већ све радите меким гестовима; јер у самој бујици, бури и, тако да кажем – вихору страсти, морате постићи уздржаност која ће ту емоцију да оплемени.“ Дакле, све оно што је требало дочарати на сцени овог елизабетанског позоришта морало је бити постигнуто изговарањем драмског текста. Осим што су поклањали пажњу усавршавању свог гласа и дикције, од глумаца енглеских позоришта оног доба се очекивало да знају да играју, свирају и певају, као и да се одлично служе оружјем. Тврди се да је глумачко познавање витешких вештина понекад превазилазило и знање самих ритера. (...)

Проф. др Драган Никодијевић
шеатролог

СВЕТИОНИК

Више вреди војска мајараца коју преводи лав, него војска лавова коју преводи мајарац.
Наполеон

Мислим да шелевизија веома образује. Кад год неко укључи ТВ, ја одем у другу собу и читам добру књију.

Гручо Маркс

Нова премијера Српског позоришта у Мађарској

КУЛТУРА

Прича о људима неспремним да препознају љубав

Живимо ли у хладном и отуђеном свету данашњице, у којем недостаје љубави, разумевања и саосећања, или ни сами нисмо свесни колико смо изгубили способност да љубав примимо, мењамо себе и не чинимо зло другима? Одговоре на ова питања покушали су да пронађу чланови глумачког ансамбла Српског позоришта у Мађарској, у представи „Гад“ аутора Беле Пинтера

Комад који је премијерно изведен 31. октобра, на сцени СГМ-а при Српском културном центру у Будимпештанској Нађмезе улици, набијен енергијом и емоцијама, био је тежак и одговоран глумачки задатак за Марицу Мандић, Зорицу Јурковић, Катарину Павловић-Бачи, Катицу Шокац, Бранимира Ђорђевића, Тибора Ембера и Тому Принца. Требало је да одгонетну ликове од којих бисмо сви најрадије побегли, али који ипак постоје и ту су око нас. Тај захтеван задатак поставили су себи и својим колегама Милан Рус и Јосип Маториц, који се појављују као глумци, али као ауторски тандем потписују и режију, музику и превод на српски језик.

– Добили смо посебну дозволу од аутора Беле Пинтера за извођење на српском језику. Пошто се ради о заиста тешком драмском тексту, радили смо студије ликова и напорно вежбајемо током лета. Сада имамо неколико извођења на сцени нашег позоришта у Будимпешти, а затим 9. новембра гостујемо у Десци. Ова представа отвара многа важна питања друштва и цивилизације у којој живимо, питања емпатије, нашег односа према људима који су другачији од нас, до тога како се заиста осећа онај који је

мање вољен: да ли је за то крив он сам или су га околности учиниле таквим да тешко може да прими љубав? – каже за наше новине директор Српског позоришта у Мађарској Милан Рус, који у представи тумачи лик пензионера, чика Паје.

Зорица Јурковић гради лик Ружице, питајући се и сама постаје ли се заиста гад рођењем, или те таквим учине околности у којима одрасташ.

– Ово је представа о тешким животним ситуацијама, табуима, суровостима живота, бескрупулозној борби да будеш прихваћен и недостатку љубави, због које си спреман да жртвујеш све и одрекнеш се драгих људи – објашњава Зорица и каже да јој није било лако да гради лик толико другачији од ње саме. Она ипак успева да својој Ружици удахне људскост, па и неку врсту шарма, када публику намеје својим шеретским преводима српског дијалога на енглески језик.

И док нас већина ликова у овој представи наводи да их осуђујемо и дистанцирамо се од њих, плени суптилна мирноћа Марице Мандић, чија Ирина, показује способност да трпи и пређе преко свега што јој други чине.

– Ја сам се екипи прикључила када су пробе већ биле одмакле, па су ми

колеге веома много помагале да градим лик у који сам заправо „ускочила“ – открива Марица, која се након дуге паузе вратила позоришту и то с потпуним успехом.

Бранимир Ђорђевић, који тумачи лик Ирениног супруга Боре, на пробе и премијеру долази из Сегедина, где иначе живи и ради.

– Иренин супруг Бора је типичан продукт овог друштва, сумњиви пре-

дузетник који је спреман на свакакви малверзације, које су могуће чак и у култури. Преваре чини и у својој породици, јер он емотивно повређује жену, а онда убија бившу пасторку Ружицу. Ово је нешто потпуно супротно мом карактеру и са режисером сам морао да разрадим ситуацију да бих формирао лик – прича нам Бранимир.

Глумица Катица Шокац веома спретно успева да уђе у лик ромске девојке Аните, која је непредвидиво понашања и која, као и Ружица, бива усвојена као одрасла девојка.

ВИШЕ НАЧИНА КОМУНИКАЦИЈЕ

Представу коју глумци изводе на српском језику, прати и титл на мађарском, што омогућава добру комуникацију са оним делом публике који не говори српски језик. Јосип Маториц објашњава да је посебна пажња поклоњена музици, покретима и песмама, чији су текстови по одобрењу аутора прерађени, на чему су Милан Рус и он заједнички радили.

За Катарину Бачи је ова представа свакако била несвакидашње искуство, јер се појављује, и то врло успешно, у двостуркој улози: као хендикепирана Емица и сурова васпитачица, док је Тибор Ембер као Емицин муж најрационалнији лик у читавој причи. Томо Принц самим изласком на сцену, са добрим костимом и карактеристичним гласом успева да заинтригира публику као „председник жирија“.

Након премијере, наредни термини извођења представе су 7. и 8. новембар од 19 часова у Српском позоришту у Будимпешти, а гостовање у Десци заказано је за 9. новембар у 17 сати.

Добрила Боројевић